

**Ομιλία επί τη συμπληρώσει επταετίας
από την προς Κύριον εκδημία του
Μακαριστού Μητροπολίτου Πέτρας και Χερρονήσου
κυρού Νεκταρίου
15 – 10 – 2022**

Συμπληρώθηκαν επτά χρόνια από την προς Κύριον εκδημία του μακαριστού Μητροπολίτου Πέτρας και Χερρονήσου κυρού Νεκταρίου. Επτά χρόνια, πότε πέρασαν! Πόσο γρήγορα τρέχει ο κοσμικός χρόνος!

Ήταν 12 και 37 πρώτα λεπτά το μεσημέρι της 15^{ης} Οκτωβρίου του 2015, όταν η υψικάρινος δρυς της Εκκλησίας της Κρήτης, ο σεβάσμιος και μεγαλοπρεπής Μητροπολίτης Νεκτάριος έπιπτε, παραδίδοντας την ψυχή του στον Κύριο και Θεό του, Τον οποίο εκ νεότητός του ηγάπησε με όλη τη δύναμη της ύπαρξής του.

Εκείνη τη στιγμή ο χρόνος σταμάτησε. Όλα σιώπησαν, για να ακουστεί ο πένθιμος ήχος της καμπάνας του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού της Μεγάλης Παναγίας Νεαπόλεως, εξαγγέλλοντας την προς ουρανούς μετάσταση της μακαρίας ψυχής του.

Επ' Εκκλησίας ομολογώ ότι είναι έμπονη και ανεπαρκής η προσπάθεια του ομιλούντος να περιγράψει τον Ιεράρχη εκείνον, που έθεσε τα θεμέλια της πνευματικής του ζωής και της

μοναχικής του καθοσιώσεως και που τον ευεργέτησε ποικιλοτρόπως.

Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Ευγένιε, Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα μας κ. Γεράσιμε, ευλαβέστατοι κληρικοί, άρχοντες του τόπου, λαέ του Θεού ευλογημένε,

Παρακαλώ πολύ δεχθείτε αυτήν την κατάθεση ψυχής, το απόσταγμα των προσωπικών μου βιωμάτων αλλά και την μαρτυρία προσώπων που κύκλωσαν με την αγάπη και τον σεβασμό τους την εικοσιπενταετή παρουσία του Μακαριστού σε αυτόν τον λόφο της Αγίας Σιών της τοπικής μας Εκκλησίας, ως αντίδωρο της προσφοράς του στην Εκκλησία, στον τόπο, στις ψυχές μας.

Δεν θα σταθώ στο τεράστιο έργο το οποίο θεοφιλώς, ταπεινώς και θεαρέστως επετέλεσε ο Μακαριστός Γέρον αναφορικά με την ανακαίνιση και αναγέννηση των Ιερών Μοναστηρίων, την ανέγερση πολλών Ιερών Ναών, την χειροτονία πολλών κληρικών και μοναχών, το πλούσιο εκδοτικό και συγγραφικό έργο ή το χρυσορρήμον των λόγων του. Δεν θα επικεντρωθώ στην κατά Χριστόν παιδαγωγία της ευλογημένης κληρουχίας του, την οποία ακόμη αισθάνονται στα τριόβαθα της καρδιάς τους όλοι εκείνοι που έλαβαν τον πνευματικό του επιστηριγμό, την πατρική του θωπεία και τις ανεξάντλητες νοουθεσίες και συμβουλές που έδιδε ευκαίρως ακαίρως σε όλες τις δυσκολίες, που δημιουργεί ο φιλόυλος και φιλοκτήμων βίος.

Αισθάνομαι την ανάγκη να επικεντρωθώ στον τρόπο με τον οποίο ο μακαριστός Μητροπολίτης σήκωσε το βαρύ σταυρό της ασθενείας του, με σκοπό να ωφεληθούμε πνευματικά και να παρηγορηθούν πολλοί άνθρωποι, αλλά και για να καταδείξω ότι στο τέλος της ζωής μας φανερώνονται τα αποτελέσματα των πνευματικών κόπων και ιδρώτων μας. Και ιδιαίτερα για εμάς τους εκ του ιερού καταλόγου, στο τέλος της ζωής μας φανερώνεται πόσο συνεπείς ήμασταν στο λόγο του Θεού και σε εκείνα τα οποία κηρύττουμε και ομολογούμε.

Ο Μακαριστός Γέροντας εβάστασε την επτάμηνη δοκιμασία του με απεριγράπτη καρτερικότητα, υπομονή και ηρωισμό. Όπως χαρακτηριστικά μας έλεγε εκείνες τις δύσκολες ημέρες: *«το ποτήριον ο δέδωκε μοι ο πατήρ ου μη αυτό πίνω;»* και *«τον τρυγίαν»*, την υποστάθμη που σχηματίζεται στον οίνο και προσκολλάται στον πυθμένα, δηλαδή και την τελευταία σταγόνα του πικρού ποτηρίου.

Γράφει, μεταξύ άλλων, προς την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας Κρήτης, τις ημέρες της ασθενείας του: *«έχω μεγάλα αποθέματα αντοχής, θάρρους και ελπίδας. Αισθάνομαι την θαυματουργική προστασία της Παναγίας και των Αγίων. Είναι προνόμιο της αγάπης του Θεού, όχι μόνο να πιστεύεις σε Αυτόν, αλλά να βαστάζεις έστω και ελάχιστα από τα στίγματα του μαρτυρίου Του και να γνωρίζεις τη δύναμη της Αναστάσεως Του».*

Και συνεχίζει: «ο Ιώβ, στο τέλος του μαρτυρίου του, ταλανίζοντας τον εαυτό του λέγει στον Θεό: κρίμα που δεν έπαθα περισσότερα για σένα. Πρέπει να φθάσουμε στο αμήν των δικών μας δυνάμεων για να βάλει ο Θεός το ευλογητός της παντοδυναμίας Του. Αυτό που θέλω να γνωρίζετε είναι ότι τα πάντα τα έχω αναθέσει στον Χριστό και στην Εκκλησία. Κοινωνώ κάθε ημέρα των Αχράντων Μυστηρίων. Ο Χριστός με στηρίζει. Η αγάπη Του δεν έχει όρια».

Είναι αλήθεια! Ο Μακαριστός Γέροντας κοινωνούσε κάθε ημέρα των Αχράντων Μυστηρίων. Δεν μπορούσε να εννοήσει την ζωή του χωρίς Θεία Κοινωνία, χωρίς προσευχή, χωρίς ελπίδα στην Υπεραγία Θεοτόκο την οποία λάτρευε και αμέτρητες φορές ύμνησε με τις πύρινες ομιλίες του.

Γράφει στις σημειώσεις που κρατούσε ως ασθενής: «Ηκουσα Φωνή Κυρίου. Καιρός του ποιήσαι τω Κυρίω. Καιρός να του αποδείξω ότι είμαι δικός Του, για να ακούσω τη φωνή του να μου λέει, πάντα τα εμά σα εστί. Έχομε ανάγκη από αιωνιότητα. Όταν ο άνθρωπος δέχεται την παιδεία του Θεού με τη μνήμη του θανάτου, αρχίζει να κατανοεί ότι τα παθήματά του ταυτίζονται με τα παθήματα όλης της ανθρωπότητας. Όλες οι θλίψεις και οι δυσκολίες μάς προσφέρουν μια ευκαιρία να αποκτήσουμε μια καλή στάση απέναντι στη ζωή και στο θάνατο. Ο θάνατός μας είναι η γέννησή μας στην αιώνια ζωή».

Μετά από παρέλευση χρόνου, έχοντας ξεπεράσει την πρώτη ταραχή της ασθενείας, αγαπά και αγκαλιάζει το σταυρό της δοκιμασίας του. Αυτό του δίδει την δύναμη να επικοινωνεί με τους αδελφούς του Κρήτες Επισκόπους αλλά και άλλους φίλους του, οι οποίοι του γράφουν λόγια συμπαράστασης και αγάπης.

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας Κρήτης του γράφει ότι διαδηλώνει και καταθέτει: *«εν ενί στόματι και μια καρδία το αμέριστον ενδιαφέρον, την φιλάδελφον στοργήν, την ειλικρινή συμπαράστασιν και την ανυπόκριτον αγάπην»* όλων των Μητροπολιτών όπως και *«την ουσιαστικήν και ανθρωπίνην μετοχήν πάντων εις την δοκιμασίαν της ασθενείας υμών ην διέρχεσθε υποδειγματικώς και εν προσευχητική υπομονή. (...) Καί προσευχόμεθα ο Κύριος ο Θεός να σας προσθέτει «Ιώβειον υπομονήν και Πατερικήν καρτερίαν».*

Μαζί του επικοινωνεί και ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος γράφοντας: *«με λύπησε πολύ η ασθένειά σας, γιατί γνωρίζετε την αγάπη που τρέφω προς το πρόσωπό σας, το οποίο θεωρώ ως μια ορθή αρχιερατική φωνή και σημαντική εκκλησιαστική μορφή, τόσο στην Εκκλησία της Κρήτης όσο και στο κλίμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο λόγος σας εκφράζει την γνησιότητα της εκκλησιαστικής ορθόδοξης ζωής και την ρωμαλεότητα της ρωμιοσύνης. Προσεύχομαι ιδιαι-*

τέρως στον μακαριστό Γέροντα μου Εδέσσης Καλλίνικο τον οποίο και σεις αγαπάτε, ένα πραγματικά Άγιο Επίσκοπο».

Σε άλλο γράμμα τού γράφει: «Διάβασα το γράμμα σας με βαθιά συγκίνηση. Έκλαψα από τα όσα μου γράφετε. Κυρίως από τον τρόπο που αντιμετωπίζετε τον πειρασμό σας. Όταν ο άνθρωπος βρίσκεται σε αυτές τις οριακές καταστάσεις στην άκρη της ζωής του, τότε εκδηλώνεται όλη η εσωτερική του κατάσταση θετική ή αρνητική. Σε σας βγαίνει το εσωτερικό εκκλησιαστικό φρόνημά σας, η γνήσια εκκλησιαστική σας συνείδηση, το ορθόδοξο ήθος σας».

Από την επικοινωνία δεν απουσιάζουν τα καλά πνευματικά του παιδιά, τα οποία στήριξε από την νεότητά τους και τα εισήγαγε στην Εκκλησία.

Γράφει ο Μητροπολίτης Αυστρίας Αρσένιος στον αοίδιμο: «Δεν επιθυμώ να γράψω πολλά. Θα μπορούσα να γράψω σελίδες για να σας εκφράσω αισθήματα ευγνωμοσύνης και αγάπης καθώς και άπειρες ευχαριστίες. Σας χρωστάω πάρα πολλά. Προτιμώ να σιγήσω για να μην σας κουράσω και να μιλήσω περισσότερο στο Θεό για εσάς, στη Μεγάλη Παναγία, που κάτω από τους ουρανομήκεις θόλους της τόσες φορές υψώσατε τα αρχιερατικά σας χέρια, στους Αγίους της Κρήτης τους οποίους αγαπήσατε και αναδείξατε. Ακόμη και τώρα στην πρόσκαιρη αυτή ασθένειά σας και πάλι το μεγαλείο σας κηρύσσει, διδάσκει, νουθετεί. Η βαθιά

σας πίστη δυναμώνει, εμπνέει, κυφορεί την ελπίδα και τη βεβαιότητα της παρέλευσης των λυπηρών».

Πόσο πολύ έλειπε όμως και από το ποιμνιό του. Γράφει μια οικογένεια στις πασχάλιες ευχές που του αποστέλλει στην Αθήνα: «Σεβασμιώτατε, Χριστός Ανέστη! Μας λείπετε και μας λυπείτε. Είστε στη σκέψη μας καθημερινά, στο σπίτι μας, στο μαγαζί μας όπου και να κοιτάξουμε είστε εσείς, παρών, ο Δεσπότης μας που μας αγαπά. Ελπίζουμε ο αναστημένος Χριστός που μας έχετε μάθει να πιστεύουμε και να ελπίζουμε να μας λυπηθεί και να μας συγχωρήσει και να έλθετε γρήγορα κοντά μας. Πέρασαμε την πιο δύσκολη Σαρακοστή και τις πιο λυπηρές Άγιες ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδος. Σας χρειαζόμαστε, έχουμε ανάγκη από την παρουσία σας, τον καλό σας λόγο και εμείς και τα παιδιά μας. Σας χρειάζεται ο τόπος μας, που τόσο αγαπάτε. Σας είμαστε ευγνώμονες».

Ένα πνευματικό του παιδί του γράφει: «ακόμα και αυτές τις ώρες της ασθενείας σας και πάντα, παραμένετε για μένα ο πιο σοφός και αγαπητός συνομιλητής όπου νοερά εναποθέτω τις σκέψεις μου, τις αγωνίες μου, τους φόβους και τις αμφιβολίες μου. Και όπως εδώ και χρόνια κάνω, εκείνες τις μοναχικές ώρες συζητώ νοερώς μαζί σας, μέσα σε μια παντοδύναμη σιωπή, αναζητώντας το φως, την ελπίδα και την παρηγοριά. Η αυστηρή μορφή σας, το βλέμμα σας και η σιωπή σας κάμπτουν τον εγωι-

σμό μου, μαλακώνουν το θυμό μου, με κάνουν καλύτερο άνθρωπο».

Δεν είναι δυνατόν, αδελφοί μου, να απαριθμήσουμε τις προσευχές που έγιναν κατά την επτάμηνη ανάβασή του προς Εμμαούς, για να βρει ο ασθενής Επίσκοπος την υγεία του. Του γράφει ένας κληρικός: «Μας συγκινεί το ενδιαφέρον όλων των κατοίκων της Μητροπολιτικής σας περιφέρειας, η προσευχή τους για εσάς και η αγάπη τους, που οφείλω να σας μεταφέρω. Όλα τα δίπτυχα που έρχονται στους Ναούς έχουν πρώτο το όνομά σας και δεν είναι λίγοι οι άνθρωποι που στις πανηγύρεις των Αγίων φέρνουν αρτοκλασία πάλι με το όνομά σας».

Ο μακαριστός Επίσκοπος αγαπούσε πολύ την Εκκλησία, το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο. Γράφει στον Οικουμενικό μας Πατριάρχη για τα ονομαστήριά του τις ημέρες της ασθενείας του: «Παναγιώτατε, στις τόσες ωραίες ευχές που λαμβάνετε αυτές τις ημέρες για τη σεπτή ονομαστική σας εορτή, δεχθείτε και τις δικές μου ταπεινές αλλά ειλικρινείς ευχές και προσρήσεις, τις οποίες υποβάλλω ευλαβώς από τον τόπο της κακώσεως της ασθενείας μου όπου διαμένω. Διανύω μεγάλο ταξίδι καθημερινά, εξομολογείται στον Πατριάρχη. Μετρώ τα βάθη της ψυχής μου με το οδυνόμετρο της ασθενείας μου. Πόσο μεγάλο είναι το έλεος του Θεού! Είναι μεγάλη ευλογία για μας να ανήκουμε στην Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία και να είμαστε κάτω από το ω-

μοφόριο σας. Εύχεσθε για μένα, Παναγιώτατε Δέσποτα, να συντάμμαι ο Θεός τον χρόνο της δοκιμασία μου».

Αγαπητοί μου,

Ο μακαριστός Μητροπολίτης μάς απέδειξε ότι ήταν καλός μαθητής του Ιερού Χρυσοστόμου που προέτρεπε: «Στώμεν γενναίως καταγελώντες τον θάνατον». Σε κάποια στιγμή προσωπικής μου διαμαρτυρίας για την ασθένειά του, με καθησύχασε λέγοντάς μου: «Είναι δυνατόν αυτά που κηρύττω τόσα χρόνια να μην τα κάνω πράξη; Δεν θα φανώ ασυνεπής;». Και εκείνη τη στιγμή ύψωσε τα μάτια και το δάκτυλό του προς στον ουρανό λέγοντάς μου: «ό,τι θέλει ο Θεός. Γενηθήτω το θέλημά Του». Πόσο συγκλονίστηκα, πόσο πολύ φάνηκε η γύμνωση της απιστίας μου! Ο Θεός να με συγχωρήσει! Με πόση δύναμη ψυχής εκείνος μας επανέφερε στο δρόμο της πίστεως μέσα από τον πόνο του.

Άλλη στιγμή, όταν επέστρεψα στην Αθήνα για να συνεχίσω τη διακονία μου πλησίον του, άνοιξε την πόρτα του σπιτιού «εν ετέρα μορφή», όπως χαρακτηριστικά έλεγε, χωρίς τα όμορφα γένια του. Προσπάθησα να κρατήσω την ψυχραιμία μου. Κατέβασα τα μάτια μου για να μην τον κοιτάζουν περίεργα και αισθανθεί άσχημα. Μετά από λίγο μου λέγει: «Τίτε θα πεθάνω...». Και του απάντησα «τι είναι αυτά που λέτε; Τι θα απογίνουμε εμείς;». Και μου απάντησε: «θα σας κυβερνήσει η χάρις του Θεού». Αυτή ήταν η εκκλησιολογία του, η πίστη και η

ελπίδα του στην Εκκλησία. Εκεί μας ανέθεσε όλους, στη Χάρη του Θεού. Αυτή η Χάρις και η ευχή του μας συνοδεύουν μέχρι σήμερα, η δε νοερές εμφανίσεις του μας χαρίζουν δύναμη και μας επαναφέρουν όταν ολισθαίνουμε, μας χαροποιούν στους παραπικρασμούς μας.

Τα τέλη του μακαριστού Ποιμενάρχου μας ήταν όντως χριστιανικά, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά. Θα μείνει ανεξίτηλη στην ψυχή μου η συγκλονιστική εικόνα ενός γονατιστού Επισκόπου μπροστά σε έναν Αγιορείτη Γέροντα, να εξομολογείται για τελευταία φορά. Η ασθένειά του έγινε ο πνευματικός αναβαπτισμός του, βάσις ως ανάβασις. Ο εμπειρότατος της θεογνωσίας Πατήρ, ο δυνατός στην ψυχή σήκωσε με ηρωισμό την τον σταυρό που εναπέθεσε ο Θεός στους ώμους του, αξιοποίησε με πνευματικό τρόπο τον πειρασμό του. Πλέον, προσεδρεύει στον ουράνιο θυσιαστήριο του Χριστού δεόμενος για όλους εμάς.

Πάντοτε θα αναζωπυρώνονται μέσα μας οι ζωηφόρες μνήμες, τα λόγια του, οι συμβουλές του αλλά κυρίως η πνευματική ασφάλεια που μας παρείχε. Όλα όσα ζήσαμε κοντά του, τα πολλά και αμέτρητα. Όπως χαρακτηριστικά έλεγε: «Εγώ σας έδωσα το μαλλί για να πλέξετε το δικό σας ρούχο». Μας παρέδωσε ιερά παρακαταθήκη, την οποία οφείλουμε να διαφυλάτουμε ως κόρην οφθαλμού.

Συν τω χρόνω ξετυλίγεται μέσα μας το κουβάρι πολλών και ανερμήνευτων γεγονότων που ζήσαμε κοντά του πριν και μετά την ασθένειά του. Τότε οι οφθαλμοί μας ήσαν βεβαρημένοι του μη επιγνώναι τον άνθρωπον του Θεού. Τώρα, που διηνοιγήσαν οι οφθαλμοί μας, και ερμηνεύονται τα πάντα με ψυχραιμία, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι «όλα τα κατευθύνει η Χάρις Του προς το συμφέρον της ψυχής μας», όπως συνήθιζε να λέγει ο μακαριστός Επίσκοπος. Αυτή την πραγματικότητα βίωσα από τα νεανικά μου χρόνια κοντά στον μακαριστό Μητροπολίτη Πέτρας και Χερρονήσου κυρό Νεκτάριο και αυτήν καταθέτω σήμερα στην αγάπη σας.

Ας έχουμε την ευχή του μακαριστού Πατρός και Ποιμενάρχου. Ας γίνει ο βίος του παράδειγμα και απαρχή πνευματικής αφυπνίσεως. Ας είναι η μνήμη του αιωνία!

Ο Πρωτοσύγκελλος

†Αρχιμ. Τίτος Ταμπακάκης